

Gi bilen en pause

Ren luft for alle

Alle bør ha tilgang på ren luft – også de som bor i byer. Målet er at vi sammen skal få til trivelige byer og tettsteder der mennesker liker å oppholde seg og kan bevege seg fritt. Luften skal være ren, og biltrafikken skal ikke oppleves som plagsom.

Forurensning av luften

Dårlig luftkvalitet er et av de største miljøproblemene i norske byer. Vegtrafikken er den største kilden til luftforurensningen, i tillegg til vedfyring. Luftforurensning består av mange ulike stoffer som virker forskjellig på oss.

De viktigste luftforurensningene er nitrogenoksider (særlig NO₂) som kommer fra forbrenningsmotoren, og svevestøv (PM₁₀) som kommer fra blant annet eksos, vegslitasje og vedfyring.

Hvor ofte luften er forurenset og hvor høye konsentrasjonene blir, er avhengig av flere forhold som trafikkmengde, hastighet og type kjøretøy. De høyeste konsentrasjonene opptrer vanligvis ved kombinasjon av utslipp nær bakken og spesielle meteorologiske og topografiske forhold.

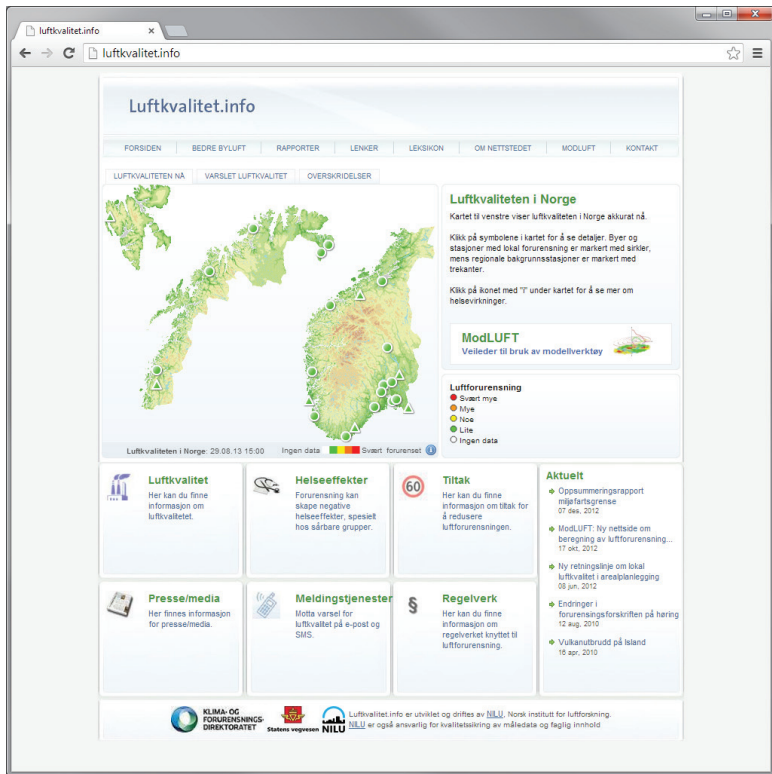
Luftforurensningen er verst i de høyest trafikkerte områdene og nær veiene. De høyeste konsentrasjonene forekommer om vinteren og våren med mye piggdekk, kaldstart og vedfyring. I tillegg er det mer stabile værforhold og til tider mindre vind som gjør at forurensningen i perioder lettere samler seg opp i bestemte områder.

Luftforurensning i norske byer

Luften i norske byer er generelt renere enn den var på 1990-tallet fordi bilmotorene er blitt renere. Men i de senere årene har ikke utviklingen vært entydig. Det er fortsatt så høye nivåer av luftforurensning i flere norske byer og tettsteder at astmatikere, barn og eldre kan føle seg plaget.

I de største byene er det de siste årene målt konsentrasjoner av NO_2 og/eller svevestøv som overskrider forurensningsloven.

På luftkvalitet.info kan du følge med på utviklingen der du bor:

Hva gjør myndighetene?

Det klart mest effektive for å redusere svevestøvet er å redusere piggdekkbruken. Det er derfor innført piggdekkavgift i Oslo og Bergen, og effekten på miljøet er svært god. Også i andre byer gjennomføres det tiltak for å redusere piggdekkbruk, for eksempel tilskudd til dekkrefusjon for bilister som skifter fra piggdekk til piggfrie dekk.

Statens vegvesen og kommunene har økt renholdet av vegene, mange steder kombinert med spredning av en saltløsning for å dempe støvet. I Oslo har Statens vegvesen flere steder innført miljøfartsgrense i piggdekkssesongen. Dette har hatt en svært god effekt på svevestøvet – konsentrasjonene er redusert med opptil 40 prosent!

Bilavgiftene bidrar også til at folk flest velger en mindre forurensende bil. Prinsippet om at «forurensar betaler» ligger bak. Noe av kostnadene som bilbruken påfører samfunnet betales tilbake via bilavgiftene.

Det er likevel helt nødvendig å redusere personbiltrafikken i byene. Myndighetene jobber for å etablere et bedre kollektivtilbud og bedre forholdene for gående og syklister, slik at det blir lettere å la bilen stå. Noen steder vil det også være behov for virkemidler som køprising og restriktiv parkeringspolitikk.

Foto: Knut Opside

Velg piggfritt

Piggdekk river løs asfaltpartikler, noe som gir mye svevestøv. Med piggfrie dekk bidrar du til å gjøre livet bedre for astmatikere og andre sårbare grupper. Trafikanter som ofte kjører på spesielt glatt vinterføre og som opplever pigg som mest forsvarlig, kan imidlertid velge piggdekk.

Velg riktig bil og kjør miljøvennlig

Euro-kravene til nye personbiler gjør at bilene forurensar stadig mindre. Dagens krav til nye dieslbiler tilsier at de skal slippe ut om lag 20 % mindre CO₂ enn nye bensinbiler, imidlertid har det vist seg at dagens dieslbiler har ekstremt høyt utslipp av NO_x og NO₂. I de største byene har derfor høy andel diesel-personbiler bidratt til dårlig lokal luftkvalitet, mens dette ikke er like relevant i distriktene. De nye Euro 6-kravene som kommer fra 2014 vil stille strengere krav for både diesel- og bensinbiler. Foreløpig testresultater viser at utslippene blir lavere.

- **Har du bil?** – Sjekk om den kan kjøre på biodrivstoff
- **Kjør defensivt!** – Med en miljøvennlig kjørestil sparer du utslipp
- **Hold fartsgrensene!** – Lavere fart fører til mindre forurensning
- **Ny bil?** – I dag finnes det flere el-, hybrid- og biodrivstoffbiler å velge blant
- **Smått er godt!** – Mindre biler slipper ut mindre forurensning enn større

Reis kollektivt, gå eller sykle

Reiser du med buss i rushtiden, forurenser du langt mindre enn hvis du kjører bil. Hvis du tar bane, forurenser du ikke bylufta i det hele tatt. Går eller sykler du, får du i tillegg mosjon og bedre helse!

Om lag 70 prosent av alle reiser under tre km foretas med bil. Hvis vi klarte å overføre meste-parten av disse til kollektivtransport, sykkel eller gange, samtidig med at vi holdt fartsgrensen når vi kjørte bil, ville klimagassutslippene fra vegtrafikken bli betydelig redusert.

Foto: Hørsten og Palevonsky

Dine rettigheter

«Forskrift til forurensningsloven om begrensning av forurensning» pålegger anleggseiere å gjennomføre tiltak når grenseverdiene overskrides. Forskriften finner du på www.miljodirektoratet.no. Kravene gjelder utendørs der mennesker oppholder seg over tid. Det er kommunene som er forurensningsmyndighet for luftforurensning.

De kommunale, fylkeskommunale og statlige vegmyndighetene har plikt til å måle eller beregne luftkvaliteten og utarbeide tiltaksplaner dersom grenseverdiene overskrides. Hvis du mener at loven ikke blir fulgt kan du henvende deg til Fylkesmannens miljøvern-avdeling.

Les mer om luftforurensning fra vegtrafikk på www.luftkvalitet.info og www.vegvesen.no.

Statens vegvesen

